

Божественная Литургия по чину Иоанна Златоустаго и Василия Великаго

ЧАСТ ПЪРВА. ЛИТУРГИЯ НА ОГЛАШЕНИТЕ

Когато настъпни време да се почне света Литургия, при отворени царски двери, свещеникът застава пред светия престол, покланя се три пъти, като с издигнати нагоре ръце тихо се моли и казва:

Царю небесни, Утешителю, Душе на истината, Който си навсякъде и всичко изпълваш, съкровище на блага и подателю на живота!

Дойди и се всели в нас, очисти ни от всяка сквернота, и спаси, Благий, нашите души.

Слава във висините Богу, и на земята мир, между човеците благоволение (три пъти).

Господи, отвори устните ми, и устата ми ще възхвалят Твоята хвала (два пъти).

След това целува светото Евангелие и светия престол, взема с двете си ръце светото Евангелие, изправя го и възглася:

Иерей: *Благословенно Царство Отца, и Сына, и Святого Духа, и ныне и присно, и во веки веков.*

Благословено е Царството на Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги, и во веки веков!

Прави кръст над светия антиминос, пак го целува и поставя върху светия антиминос.

Хор: Амин! (наистина, така да бъде).

Велика ектения

Иерей: Миром Господу помолимся   *С мир Господу да се помолим.*

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: *О свышнем мире и спасении душ наших Господу помолимся.*

За мира от небето и за спасението на нашите души, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: *О мире всего мира, благостоянии Святых Божиих Церквей и соединении всех Господу помолимся.*

За мира на целия свят, за благопреуспяване на светите Божии църкви и единението им, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О святем храме сем и с верою, благоговением и страхом Божиим входящих в онь Господу помолимся.

За този свят храм и за онези, които с вяра, благоговение и страх Божии влизат в него, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О Великом Господине и Отце нашем Святейшем Патриархе Алексии, о Господине нашем Преосвященнейшем митрополите (или: архиепископе, или: епископе) (имя рек), честнем пресвитерстве, во Христе диаконстве, о всем причте и людех Господу помолимся.

За Високопреосвещения наши митрополит (името), за честното свещенство, за дяконството в Христа, за всички църковнослужители и народа на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О Богохранимей стране нашей, властех и воинстве ея Господу помолимся.

За нашия български народ, за правителството и за христолюбивото ни войнство на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О граде сем (или: веси сей; если в монастыре, то: о святей обители сей), всяком граде, стране и верою живущих в них Господу помолимся.

За този град (село или света обител), за всеки град и страна, и за тези, които с вяра живеят в тях на Господа да се помолим.

За да му помага Бог и да покори под нозете му всеки враг и противник на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О благорастворении воздушных, о изобилии плодов земных и временех мирных Господу помолимся.

За благоразтворение на въздуха, за изобилие на земните плодове и за мирни времена на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О плавающих, путешествующих, недугующих, страждущих, плененных и о спасении их Господу помолимся.

За тези, които плават, пътуват, боледуват, страдат, за пленените и за тяхното спасение, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О избавитися нам от всякия скорби, гнева и нужды Господу помолимся.

За да се избавим от всяка скръб, гняв, беда и нужда, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и запази ни, Боже, с Твоята благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Пресвятую, Пречистую, Преблагословенную, Славную Владычицу нашу Богородицу и Приснодеву Марию, со всеми святыми помянувшие, сами себе и друг друга, и весь живот наш (всю жизнь нашу) Христу Богу предадим.

Като поменем заедно с всички светии пресветата, пречиста, преблагословена, славна наша Владычица Богородица и винаги дева Мария, нека сами себе си, един другото и целия си живот на Христа Бога да отдадем.

Хор: Тебе, Господи.

Иерей: Яко подобает Тебе всякая слава, честь и поклонение. Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Защото на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, подобава всяка слава, чест и поклонение сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Антифони изобразителни

Първи антифон: *Народът запява (в неделни дни) Благославяй душо моя, Господа, благословен Си Господи! (Псалом 102)*

Хор: Благослови душе моя Господи Благослови, душе моя, Господа, и вся внутренняя моя имя святое Его. Благослови, душе моя, Господа и не забывай всех воздаяний Его: очищающего вся вся недуги твоя, избавляющего от исления живот твой, венчающего тя милостию и щедротами, исполняющего во благих желание твое: обновится яко орля юность твоя. Щедр и милостив Господь, долготерпелив и многомилостив.

Благослови, душе моя, Господа, и вся внутренняя моя, имя святое Его. Благословен еси Господи.

През това време свещеникът тихо чете молитвата на първия антифон:

Господи Боже наш, Който имаш власт несравнима и слава непостижима, милост неизмерима и човеколюбие неизразимо: Сам, Владико, по Твоето добросърдечие, погледни на нас и на този свят храм, и прояви към нас и към онези, които се молят с нас, Твоите богати милости и Твоите щедрости.

Малая ектения

Иерей: Паки и паки миром Господу помолимся.

Пак и пак с душевен мир на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и ни запази, Боже, с Твоята благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Пресвятую, Пречистую, Преблагословенную, Славную Владычицу нашу Богородицу и Приснодеву Марию, со всеми святыми помянувше, сами себе и друг друга, и весь живот наш Христу Богу предадим.

Като поменем заедно с всички светии пресвятата, пречиста, преблагословена, славна наша Владычица Богородица и Приснодева Мария, нека сами себе си, един другого и целия си живот на Христа Бога да предадем.

Хор: Тебе, Господи.

Иерей: Яко Твоя держава, и Твое есть Царство, и сила, и слава, Отца, и Сына, и Святаго Духа, ныне и присно, и во веки веков.

Защото Твоя е властта и Твое е царството и силата, и славата, на Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Втори антифон

Хор: Слава Отцу, и Сыну, и Святому Духу. Хвали, душе моя, Господа. Восхваляю Господа в животе моем, пою Богу моему, дондеже есмь. Не надейтесь на князи, на сыны человеческия, в них же несть спасения. Изыдет дух его, и возвратится в землю свою: и той день погибнут вся помышления его. Блажен, емуже Бог Иаковль помощник его, упование его на Господа Бога своего, сотворшаго небо и землю, море и вся, яже в них: хранящаго истину в век, творящего суд обидимым, дающаго пищу алчущим. Господь решит окованныя: Господь умудряет слепцы: Господь возводит

низверженныя: Господь любит праведники: Господь хранит пришельцы, сира и вдову примет, и путь грешных погубит.

Воцарися Господь во век, Бог твой, Сионе, в род и род.

Хор: И ныне и присно и во веки веков. Аминь.

Хор: Слава...Единородный Сыне, и Слове Божий, безсмертен Сый, и изволивый спасения нашего ради воплотиться от святыя Богородицы и Приснодевы Марии, непреложно вочеловечивыйся, распныйся же Христе Боже, смертию смерть поправ, Един сый Святыя Троицы, прославляемый Отцу и Святому Духу, спаси нас.

Сине Божий, Който възкръсна от мъртвите, спаси нас, които Ти пеем алилуия! (три пъти) Слава на Отца и Сина и Светия Дух. И сега и винаги, и во веки веков! Амин!

Единородни Сине и Слово Божие, Който си безсмертен и благоволи заради нашето спасение да се въплътиши от света Богородица и винаги дева Мария, неизменно стана човек, а като се разпна, Христе Боже, със смъртта потъпка смъртта. Ти, Който си един от Светата Троица и си прославян заедно с Отца и Светия Дух, спаси нас.

През време на втория антифон свещеникът се моли Богу тайно:

Господи, Боже наш, спаси народа Си, и благослови наследieto Си, запази членовете на Твоята Църква, освети онези, които обичат благолепieto на Твоя дом и ги прослави с божествената Си сила, и не оставяй нас, които се уповаваме на Тебе.

Малая ектения

Иерей: Паки и паки миром Господу помолимся.

Пак и пак с душевен мир на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и запази ни, Боже, с Твоята благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Пресвятую, Пречистую, Преблагословенную, Славную Владычицу нашу Богородицу и Приснодеву Марию, со всеми святыми помянувше, сами себе и друг друга и весь живот наш Христу Богу предадим.

Като поменем заедно с всички светии пресветата, пречиста, преблагословена, славна наша Владычица Богородица и винаги дева Мария, нека сами себе си, един другого и целия си живот на Христа Бога да предадем.

Хор: Тебе, Господи.

Иерей: Яко благ и Человеколюбец Бог еси, и Тебе славу возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Защото си благ и човеколюбив Бог и на Тебе въздаваме славата - Отцу и Сину и Светому Духу, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Трети антифон. Блаженства

Хор: Во Царствии Твоем помяни нас, Господи, егда приидеши во Царствии Твоем. Третий антифон

на 12 Блажени нищии духом, яко тех есть Царство Небесное. Блажени плачущии, яко тии утешатся.

на 10 Блажени кротции, яко тии наследят землю. Блажени алчущии и жаждущии правды, яко тии насытятся.

на 8 Блажени милостивии, яко тии помиловани будут. Блажени чистии сердцем, яко тии Бога узрят.

на 6 Блажени миротворцы, яко тии сынове Божии нарекутся. Блажени изгнани правды ради, яко тех есть Царство Небесное.

на 4 Блажени есте, егда поносят вам, и изженут, и рекут всяк зол глагол на вы, лжуще Мене ради. Радуйтеся и веселитесь, яко мзда ваша многа на небесех.

***Блаженства:** Помени нас, Господи, като дойдеш в царството си. Блажени бедните духом, защото тяхно е царството небесно. Блажени плачещите, защото те ще се утешат. Блажени кротките, защото те ще наследят земята. Блажени гладните и жадните за правда, защото те ще се наситят. Блажени милостивите, защото те ще бъдат помилвани. Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога. Блажени миротворците, защото те ще се нарекат синове Божии. Блажени изгонените заради правда, защото тяхно е царството небесно. Блажени сте вие, когато ви похулят и изгонят, и кажат против вас лъжовно каквато и да е лоша дума заради Мене. Радвайте се и се веселете, защото голяма е наградата ви на небесата! (Мат. 5:3-15)*

През това време свещеникът се моли тайно Богу:

Ти, Който си дал тези общи и единодушни молитви, Който си обещал на двама или трима, съгласили се в Твое име, да изпълниш молбите, Сам и сега изпълни просбите в полза на Твоите раби, като в сегашния век ни даваш познаване на Твоята истина, а в бъдещия ни даруваши живот вечен.

Малък вход Вход с Евангелието

След прочитане на молитвата, при пеене на тропара или блаженствата, свещеникът отваря царските двери, застава пред светия престол, покланя се три пъти, целува Светото евангелие, взема го с двете си ръце и го носи издигнато, върви отдясно зад Светия престол, покланя се благоговейно пред жертвеника и, като излезе през северната врата, предшествуван от свецоносец, прави малкия вход, като казва тихо молитвата на входа:

Владико Господи Боже наш, Който си установил на небесата чинове и войнства на ангели и архангели в служба на Твоята слава, направи така, че с този наш вход да се извърши и вход на светите ангели, които заедно с нас да служат и славословят Твоята благост.

Като дойде на определеното място, обърнат към светия олтар, понавежда се със светото Евангелие и тихо казва завършека на входната молитва:

Защото на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, подобава всяка слава чест и поклонение, сега и винаги, и во веки веков. Амин!

Свещеникът се изправя, взема в лявата ръка светото Евангелие, като го държи облежнато от лявата страна на гърдите си, а с издигната дясна ръка благославя към светия олтар и тихо казва:

Благословен е входът на Твоите светици, всякога, сега и винаги и во веки веков.

Взема светото Евангелие с двете ръце, целува го, издига го и, като прави кръст с него, възглася:

Иерей: Премудрость, прости.

Премъдрост! Застанете прави!

Влиза в Светия олтар през царските двери и полага Светото евангелие на Светия престол, върху Светия антиминос.

Хор: Приидите, поклонимся Приидите, поклонимся и припадем ко Христу. Спаси ны , Сыне Божий, воскресый из мертвых, поющия Ти: аллилуиа.

Дойдете да се поклоним и да паднем пред Христа.

Сине Божий, Който възкръсна от мъртвите (ако не е неделен ден – Който си дивен всред светиите), спаси нас, които Ти пеем алилуия.

Пет се определените за деня тропари и кондаци съгласно типика...

В това време свещеникът тихо чете молитвата на Трисветата песен:

Боже светий, Който пребъдваш сред светици и Когато с трисвятата песен възпяват херувимите и славословят серафимите и Комуто всички небесни сили се покланят, Ти

от нищо си направил всичко, създал си човека по Твой образ и подобие и си го украсил с всеки Твой дар. Ти даваш на просеция премъдрост и разум и не презираш съгрешилия, но си отредил покаяние за спасение, Ти си удостоил нас, смирените и недостойни Твои раби, и в този час да застанем пред славата на Твоя свят жертвеник и да Ти принесем дължимото поклонение и славословие. Сам, Владико, прими и от устата на нас грешните трисветата песен и ни посети с Твоята благост. Прости ни всяко волно и неволно прегрешение, освети душите и телата ни и дай ни да Ти служим в святост през всички дни на живота си, по молитвите на Света Богородица и на всички светии, които от века са Ти благоугодили.

Иерей: Господу помолимся! *На Господа да се помолим*

Хор: Господи помилуй.

Иерей: Яко свят еси, Боже наш, и Тебе славу возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно. И во веки веков.

Защото си свят, Боже наш, и на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, въздаваме слава, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Трисвятое. Трисветата песен

Хор: Святой Боже, Святой Крепкий, Святой Безсмертный, помилуй нас (трижды).

Слава Отцу и Сыну, и Святому Духу, и ныне, и присно, и во веки веков. Аминь.

Святой Безсмертный, помилуй нас. Святой Боже, Святой Крепкий, Святой Безсмертный, помилуй нас.

Светий Боже, Светий Крепкий (силний), Светий Безсмертний, помилуй нас (три пъти)!

Слава Отцу и Сину и Светому Духу. И сега и винаги, и во веки веков, амин.

Светий Безсмъртний, помилуй нас! Светий Боже, Светий Крепкий (силний), Светий Безсмертний, помилуй нас!

Свещеникът също казва тихо "Светий Боже", като се покланя три пъти пред светия престол. След това отива към жертвеника, покланя се и казва:

Благословен е, Който идва в името Господне!

Връща се към светия престол и отдясно върви покрай южната му страна, откъдето се покланя към горното място и казва:

Благословен си на престола на Твоето царство, Ти, Който седиш върху херувимите, всякога, сега и винаги, и во веки веков.

Иерей: Вонмем. Мир всем. *Да внимаваме! Мир на всички!*

Четец: И духови твоему. *И на твоя дух.*

Иерей: Премудрость! *Премъдрост!*

Чтец и хор: Прокимен, например, воскресный 1-го гласа:.....

Прокимен глас (...). Казва прокимена (определените за деня стихове, взети от псалмите).

Иерей: Премудрость. *Премъдрост!*

Четец: К Римлянном Послания святого апостола Павла чтение, или: Соборнаго Послания Иаковля чтение; или: Деяний святых апостол чтение и т. д. (смотря по тому, какое чтение положено).

Иерей: Вонмем. *Да внимаваме!*

Четене на апостола.

Четецът прочита бавно определеното четиво.

В това време свещеникът благославя кадилницата, взема я и кади светия престол наоколо, жертвеника и целия свят олтар, излиза на солея през царските двери и, обърнат на изток, кади светите икони на иконостаса, след това се обръща и кади архиерейския трон, клиросите и народа; обръща се пак на изток, отново кади само иконата на Спасителя и Пресвета Богородица, влиза в светия олтар и покадява пред светия престол само отпред. Остава кадилницата и, застанал пред светия престол, тихо чете молитвата преди Евангелието:

Човеколюбче Владико, дай да светне в сърцата ни нетленната светлина на Твоето богопознание и отвори очите на разума ни, за да разбираме Твоето евангелско учение; вложи в нас страхопочитание към Твоите блажени заповеди, та, като потъпчем всички плътски похоти, да водим духовен живот, като мислим и вършим всичко, което Ти е благоугодно. Защото Ти, Христе Боже, си просвещение на душите и телата ни, и на Тебе въздаваме слава с безначалния Твой Отец и с всесветия, и благия и животворящ Твой Дух, сега и винаги и во веки веков. Амин!

Иерей: Мир ти. *Мир на тебе!*

Четец: И духови твоему. *И на твоя дух!*

Иерей: Премудрость. *Премъдрост!*

Четец и хор: АллилуияАллилуиа (трижды)

Четене на Св. Евангелие

Иерей: Премудростъ, прости, услышим святого Евангелиа. Мир всем.

Премъдрост! Прави да изслушаме Светото Евангелие! Мир на всички!

Хор: И духови твоему. *И на твоя дух!*

Свещеникът (или дяконът) взема светото Евангелие и възглася:

Иерей: От Матфея Святаго Евангелия чтение (или из другого евангелиста, - смотря по тому, из какого Евангелия положено чтение)

Ще се чете из светото Евангелие от (името на евангелиста).

Хор: Слава Тебе, Господи, слава Тебе.

Иерей: Вонмем. *Да внимаваме! (и прочита евангелския текст)*

Хор: Слава Тебе, Господи, слава Тебе.

Свещеникът целува страницата на светото Евангелие, където е чел, затваря го, оставя го на светия престол върху светия антиминос, затваря царските двери и, застанал пред светия престол, казва сугубата ектения:

Сугуба ектения

Иерей: Рцем вси от всея души и от всего помышления нашего рцем.

Да рчем всички от цялата си душа и с всичкия си разум да рчем.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Господи Вседержителю, Боже отец наших, молим Ти ся, услыши и помилуй.

Господи Вседържителю, Боже на нашите отци, молим Ти се, чуй ни и ни помилвай.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Помилуй нас, Боже, по велицей милости Твоей, молим Ти ся, услыши и помилуй.

Помилвай ни, Боже, по великата Си милост, молим Ти се, чуй ни и ни помилвай.

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: Еще молимся о Великом Господине и Отце нашем Святейшем Патриархе Алексии, и о Господине нашем Преосвященнейшем (имя рек правящего епископа), и всей во Христе братии нашей.

Още се молим за Високопреосвещения наш митрополит (името), за нашите братя свещеници, свещеномонаси, свещенодякони и монаси и за цялото в Христа наше братство.

Свещеникът (тихо): *Господи Боже наш, прими от Твоите раби това усърдно моление и ни помилвай по множеството Твои милости, и изпрати Твоите щедрости върху нас и върху всички Твои люде, които очакват от Тебе богата милост.*

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: *Еще молимся о Богохранимей стране нашей, властех и воинстве ея, да тихое и безмолвное житие поживем во всяком благочестии и чистоте.*

Още се молим за нашия български народ, за неговата сила, победа, пребъдване, мир, здраве, спасение, и нашият Господ Бог особено да му съдействува и помага във всичко.

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: *Еще молимся о братиях наших, священницех, священномонасех и всем во Христе братстве нашем.*

Още се молим за нашия български народ, за неговата сила, победа, пребъдване, мир, здраве, спасение, и нашият Господ Бог особено да му съдействува и помага във всичко.

Свещеникът (тихо): *Господи Боже наш, прими от Твоите раби това усърдно моление и ни помилвай по множеството Твои милости, и изпрати Твоите щедрости върху нас и върху всички Твои люде, които очакват от Тебе богата милост.*

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: *Еще молимся о блаженных и приснопамятных святейших патриарсех православных и создателех святаго храма сего (в монастыре: и создателех святых обители сея), и о всех прежде почивших отцех и братиях, zde лежащих и повсюду, православных.*

Още се молим за Високопреосвещения наш митрополит (името), за нашите братя свещеници, свещеномонаси, свещенодякони и монаси и за цялото в Христа наше братство.

Още се молим за блажените и приснопамятни създатели на този свят храм (или: тази света обител) и за всички по-рано починали православни отци и братя, тук и навсякъде благочестиво лежат (погребани).

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: Еще молимся о плодоносящих и добродееющих во святем и всечестнем храме сем, труждающихся, поющих и предстоящих людех, ожидающих от Тебе великия и богатая милости.

Още се молим за милост, живот, мир, здраве, спасение, посещение, прощение и освобождение от греховете на Божиите раби - всички благочестиви и православни християни, които живеят и пребивават в тази енория и в този град (или: това село, тази св. обител), настоятелите и братята на този свят храм (света обител).

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Още се молим за дарителите и добротворците в този свят и всечестен храм, за ония, които се трудят, пеят и се молят в него и за присъстващия народ, който очаква от Тебе велика и богата милост.

Иерей: Яко милостив и Человеколюбец Бог еси, и Тебе славу возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне, и присно, и во веки веков.

Защото си милостив и човеколюбив Бог, и на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, въздаваме слава, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Ектения за починалите

(Ако литургията е заупокойна, тук се произнася специална заупокойната ектения.)

Иерей: Ектения о усопших Помилуй нас, Боже, по велицей милости Твоей, молим Ти ся, услыши и помилуй.

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: Еще молимся о упокоении души (душ) усопшаго (шия, ших) раба (ы, ов) Божия (ей, их) (имена рек) и о еже проститися ему (ей, им) всякому прегрешению, вольному же и невольному.

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: Яко да Господь Бог учинит душу (душы) его (ея, их), идеже праведнии упокояются.

Хор: Господи, помилуй (трижды).

Иерей: Милости Божия, Царства Небеснаго и оставления грехов его (ея, их) у Христа, Безсмертнаго Царя и Бога нашего, просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Яко Ты еси Воскресение и живот, и покой усопшаго (шия, ших) раба (ы, ов) Твоего (ея, их) (имена рек), Христе Боже наш, и Тебе славу возсылаем, со Безначальным Твоим Отцем, и Пресвятым, и Благим, и Животворящим Твоим Духом, ныне и присно, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Ектении за оглашените

Иерей: Помолитесь, оглашеннии Господеви.

Оглашени, помолете се на Господа.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Вернии, о оглашенных помолимся, да Господь помилует их.

Ние - верните да се помолим за оглашените, за да ги помилва Господ.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Огласит их словом истины.

Да ги огласи със словото на истината.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Откроет им Евангелие правды.

Да им открие евангелието на правдата.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Соединит их Святей Своей Соборней и Апостольстей Церкви.

Да ги присъедини към Своята свята, вселенска и апостолска Църква.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Спаси, помилуй, заступи и сохрани их, Боже, Твоею благодатию.

Спаси, помилуй, защити и запази ги, Боже, с Твоята благодат!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Оглашеннии, главы ваша Господеви приклоните.

Оглашени, приклонете главите си пред Господа!

Хор: Тебе Господи.

Свещеникът чете тихо молитвата за оглашените:

Господи Боже наш, Който живееш във висините и приглеждаш смирените, Ти си изпратил Единородния Твой Син и Бог, нашия Господ Иисус Христос за спасението на човешкия род, погледни на Твоите раби оглашените, приклонили пред Тебе главите си и ги удостой в благоприятно време с банята на възраждането, с опрощаване на греховете и с дрехата на нетлението. Присъедини ги към Твоята света, вселенска Църква и ги причисли към Твоето избрано стадо.

Иерей: Да и тии с нами славят пречестное и великолепно име Твое, Отца, и Сына, и Святаго Духа, ныне и присно, и во веки веков.

Та и те (оглашените) заедно с нас да славят пречестното и великолепно Твое име - на Отца и Сина и Святаго Духа, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: Малая ектения. Елицы оглашени, изыдите; оглашени, изыдите; елицы оглашени, изыдите. Да никто от оглашенных, елицы вернии, паки и паки миром Господу помолимся.

Вие, които сте оглашени, излезте; оглашени, излезте; вие, които сте оглашени, излезте, и никой от оглашените да не остане! Ние, верните, пак и пак с мир Господу да се помолим!

Литургия на верните

Свещеникът тихо чете първата молитва на верните:

Благодарим Ти, Господи Боже на силите, Който си ни удостоил да застанем и сега пред Твоя свят жертвеник и да паднем пред Твоята милост за прошка на нашите грехове и на греховете на народа, сторени по незнание. Приеми, Боже, нашата молитва, направи ни да бъдем достойни да Ти принасяме моления и молби, и безкръвни жертви за всички Твои люде; и нас, които си поставил чрез силата на Светия Твой Дух в това Твое служение, удостой ни неосъдно и безпрепятствено, в чистото свидетелство на съвестта ни, да Те призоваваме на всяко време и място, та като ни послушаши, да бъдеш милостив към нас поради обилната Си благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и ни запази, Боже, с Твоята благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Премудрость. Яко подобает Тебе всякая слава, честь и поклонение. Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Премъдрост! Защото на Тебе подобава всяка слава, чест и поклонение - Отцу и Сину и Светому Духу, и сега и винаги и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: Паки и паки миром Господу помолимся.

Пак и пак с мир на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Свещеникът чете тихо втората молитва на верните:

Пак и многократно падаме пред Тебе и Ти се молим, Благий и Човеколюбче: погледни на нашето моление, очисти душите и телата ни от всяка сквернота на плътта и духа и ни дай безукорно и неосъдно да стоим пред светия Твой жертвеник. И на тези, които заедно с нас се молят, дарувай, Боже, успех в живота и вярата и духовното познание; дай им всякога с благоговение и любов да Ти служат безукорно и неосъдно да се причастят с Твоите свети тайни и да се удостоят с Твоето небесно царство.

Иерей: О свышнем мире и спасении душ наших Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О мире всего мира, благостоянии Святых Божиих Церквей и соединении всех Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О святем храме сем и с верою, благоговением и страхом Божиим входящих в онь Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О избавитися нам от всякия скорби, гнева и нужды Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и ни запази, Боже, с Твоята благодат.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Премудрость. *Премъдрост!*

Иерей: Яко да под державою Твоею всегда храними, Тебе славу возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Та всякога закриляни от Твоята сила да въздаваме слава на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Херувимска песен. Иже херувимы тайно образующе и Животворящей Троице Трисвятую песнь припевающе, всякое ныне житейское отложим попечение.

Ние, които тайнствено изобразяваме херувимите и пеем на Животворещата Троица трисветата песен, нека сега отложим всяка житейска грижа. За да приемем Царя на всичко, Когото невидимо ангелските чинове тържествено носят. Алилуия, алилуия, алилуия.

В това време свещеникът отваря царските двери и, застанал пред светия престол, тихо чете молитвата:

Никой от свързаните с плътски желания и наслади не е достоен да пристъпи или да се приближи, или да ти служи, Царю на славата, защото да се служи на Тебе е велико и страшно и за самите небесни сили. Обаче, поради Твоего неизразимо и неизмеримо човеколюбие Ти действително и неизменно си станал човек и архиерей за нас и, като Господар на всичко, си ни предал свещенодействието на тази спасителна и безкръвна жертва; защото Ти единствен, Господи Боже наш, владееши небесните и земни твари; Ти си носен на херувимски престол; Ти си Господ на серафимите и цар Израилев; Ти единствен си свят и сред светии пребъдваш. Прочее, Тебе едничък и добропослушлив, моля: погледни към мене, грешния и недостоен Твой раб и очисти душата и сърцето ми от лукава съвест, и мене, който със силата на Твоя Свят Дух съм облечен с благодатта на свещенството, удостой да застана пред тази света Твоя Трапеза и да извърши свещенодействието на светото и пречисто Твое тяло и драгоценна кръв. И тъй, пристъпвам пред Тебе, навел глава, и Ти се моля, не отвръщай лицето Си от мене и не ме отхвърляй изсред Твоите чеда, но удостой мене, грешния и недостоен Твой раб, да Ти принеса тези дарове, защото Ти си, Който принасяш и си принасян, Който приемаш и си раздаван, Христе Боже наш, и на Тебе с безначалния Твой Отец, с Пресветия, и благия, и животворящ Твой Дух въздаваме слава, сега и винаги, и во веки веков.

След това свещеникът тихо казва Херувимската песен три пъти, като след всяко казване се покланя. Веднага подир това благославя кадилницата, взема я и кади светия престол наоколо, жертвеника, целия свят олтар и народа. Във време на каденето тихо казва 50-ти псалом и умилиелните тропари:

Помилвай ни, Господи,... Господи, помилвай ни... Отвори ни вратите на милосърдието... (ако е неделя, в началото казва: Като видяхме Христовото възкресение...)

Тогава оставя кадилницата, застава пред светия престол, покланя се три пъти и целува светия антиминос и светия престол, като казва тихо:

Съгреших Ти, Спасителю, както блудния син, Отче, приеми мене, който се кая и ме помилвай, Боже.

Обръща се към народа и се покланя. След това отива пред жертвеника, взема наново кадилницата и кади предложените дарове. След това се покланя три пъти, като на всяко поклонение казва:

Боже, очисти мене грешния и ме помилвай.

Простете ме, братя и сестри, и се помолете за мене грешния.

Велик вход

Свещеникът целува покритите дарове. После взема покровеца-въздух⁵ и го полага на раменете си. С голямо внимание взема покрития свят дискосб с лявата си ръка и го поиздига до наведената си глава, а с дясната си ръка взема покритата света чаша и след нека сега отложим... излиза през северната врата, предшествуван от свещоносец и от свещенослужител или църковнослужител, който с кадилница кади пред него и прави великия вход (пренос), като казва гласно:

Нашия български народ, правителството и христоролюбивото му войнство да помене Господ Бог в Своето царство, сега и винаги, и во веки веков.

Когато дойде насред храма, обърнат към архиерейския трон, свещеникът казва:

Високопреосвещения наш митрополит (името) и целия свещенически и монашески чин да помене Господ Бог в царството Си.

Отива на солея и обърнат към народа, той продължава:

Блаженопоминалия наш освободител император Александър Николаевич и всички воители, паднали на бойното поле за вярата и освобождението на нашето отечество, да помене Господ Бог в царството си.

Основателите, настоятелите и дарителите на този свят храм (света обител) да помене Господ Бог в Царството Си.

Вас и всички благочестиви и православни християни да помене Господ Бог в Своето Царство, всякога, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Хор: *Яко да Царя всех подыдем, ангельскими невидимо дароносимо чинми. Аллилуиа, аллилуиа, аллилуиа.*

За да прославим Царя на славата, Когото ангелските чиновци невидимо тържествено носят. Алилуя, алилуя, алилуя!

В това време свещеникът влиза в светия олтар. Царските двери и завесата се затварят. Свещеникът поставя върху светия антиминс първо светата чаша, а след това с двете ръце светия дискос – в същия ред, както са били и на жертвеника, като казва тихо:

Благообразният Йосиф сне от кръста пречистото Твое тяло, обви го в чиста плащаница с благоухания, положи го в нов гроб и го покри. Ти, неописуеми Христе, Който всичко изпълваши, си бил в гроба с плътта Си, в ада с душата Си като Бог, в рая с разбойника и на Престола заедно с Отца и Духа.

Христе, Твоят гроб, извор на нашето възкресение, наистина се показва живоносен, по-красив от рая и по-светъл от всеки царски чертог.

Вдига покровците от светия дискос и светата чаша, сгъва ги и ги слага встрани. Снема покровеца-въздух от раменете си, покадява го и покрива с него даровете, като казва: Благообразният Йосиф...

Взема кадилницата, покадява три пъти даровете, като казва тихо:

Господи, стори добро на Сион по Твоето благоволение; въздигни стените иерусалимски: тогава ще Ти бъдат угодни жертви на правдата, възношение и всесъжжение; тогава на Твоя олтар ще възложат телци.

Свещеникът, след като певците свършат херувимската песен, застанал пред светия престол, казва просителната ектения.

Иерей: Просительная ектения. Отца и сына...Исполним молитву нашу Господеви.

Да изпълним (продължим) молитвата си към Господа.

Хор: Господи помилуй.

Иерей: О предложенных Честных Дарех Господу помолимся.

За предложените драгоценни дарове на Господа да се помолим!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О святем храме сем и с верою, благоговением и страхом Божиим входящих в онь Господу помолимся.

За този свят храм и за тези, които с вяра, благоговение и страх Божии влизат в него, на Господа да се помолим!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О избавитися нам от всякия скорби, гнева и нужды Господу помолимся.

За да се избавим от всяка скръб, гняв и нужда, на Господа да се помолим!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и ни запази, Боже, с Твоята благодат!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Дне всего совершенна, свята, мирна и безгрешна у Господа просим.

Целият ден да бъде свършен, свят, мирен и безгрешен от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Ангела мирна, верна наставника, хранителя душ и телес наших у Господа просим.

Ангел на мира, верен наставник, пазител на душите и телата ни, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Прощения и оставления грехов и прегрешений наших у Господа просим.

Прощение и освобождение от греховете и прегрешенията ни, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Добрых и полезных душам нашим и мира миру у Господа просим.

Доброто и полезното за душите ни и мир за света, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Прочее время живота нашего в мире и покаянии скончати у Господа просим.

Да завършим останалото време от нашия живот в мир и покаяние, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Христианския кончини живота нашего, безболезненны, непостыдны, мирны, и доброго ответа на Страшнем судищи Христове просим.

Християнски безболестен, непосрамен, мирен свършек на нашия живот и добър отговор пред страшния Христов съд, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Пресвятую, Пречистую, Преблагословенную, Славную Владычицу нашу Богородицу и Приснодеву Марию, со всеми святыми помянувшие, сами себе и друг друга, и весь живот наш Христу Богу предадим.

Като поменем заедно с всички светии пресвятата, пречиста, преблагословена, славна наша Владычица Богородица и винаги дева Мария, нека сами себе си, един другого и целия си живот на Христа Бога да отдадем.

Хор: Тебе, Господи.

Иерей: Щедротами Единороднаго Сына Твоего, с Нимже благословен еси, со Пресвятым и Благим и Животворящим Твоим Духом, ныне и присно, и во веки веков.

Чрез щедростите на Твоя Единороден Син, с Когото си благословен, заедно с всесветия, и благия, и живототворящия Твой Дух, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: Мир всем. *Мир на всички!*

Хор: И духови твоему. *И на твоя дух!*

Иерей: Возлюбим друг друга, да единомыслием исповемы.

Да се възлюбим един другого, та в единомислие да изповядваме:

Хор: Отца, и Сына, и Святого Духа, Троицу Единосущную и Нераздельную.

Отца и Сина и Светия Дух, Троица единосъщна и неразделна.

Свещеникът се покланя три пъти, като на всяко покланяне казва: *Ще те възлюбя, Господи, крепост моя. Господ е моя твърдина и мое прибежище и мой избавител.*

И целува покритите Дарове и края на светия престол пред себе си. След това взема за двата горни края покровеца-въздух, с който са покрити Даровете, издига го отвесно над тях и възгласно казва:

Иерей: Двери, двери, премудрость вонмем. *Дверите, дверите, с премъдрост да внимаваме!*

Символ веры.

Верую во Единого Бога Отца Вседержителя, Творца небу и земли, видимым же всем и невидимым. И во Единого Господа Иисуса Христа, Сына Божия, Единородного, Иже от Отца рожденнаго прежде всех век. Света от света, Бога истинна от Бога истинна, рожденна, не сотворенна, единосущна Отцу, Имже вся быша. Нас ради, человек, и

нашего ради спасения сшедшаго с небес, и воплотившагося от Духа Свята и Марии Девы, и вочеловечшася. Распятого же за ны при Понтийстем Пилате, И страдавша, и погребена. И воскресшаго в третий день по писанием. И возшедшаго на небеса, и седяща одесную Отца. И паки грядущаго со славою судити живым и мертвым, Егоже Царствию не будет конца. И в Духа Святаго, Господа Животворящаго, Иже от Отца исходящаго, Иже со Отцем и Сыном споклоняема с славима, глаголющаго пророки. Во единую Святую Соборную и Апостольскую Церковь. Исповедаю едино крещение во оставление грехов. Чаю воскресения мертвых, и жизни будущаго века. Аминь.

СИМВОЛ НА ВЯРАТА

Вярвам в един Бог Отец, Вседържител, Творец на небето и земята, на всичко видимо и невидимо.

И в един Господ Иисус Христос, Сина Божий, Единородния, Който е роден от Отца преди всички векове: Светлина от Светлина, Бог истинен от Бог истинен, роден, несътворен, единосъщен с Отца, и чрез Когото всичко е станало; Който заради нас, човечите, и заради нашето спасение слезе от небесата и се въплъти от Светия Дух и Дева Мария и стана човек; и бе разпнат за нас при Понтия Пилата, и страда, и бе погребан; и възкръсна в третия ден според писанията; и възлезе на небесата, и седи отдясно на Отца; и пак ще дойде със слава да съди живи и мъртви, и царството Му не ще има край.

И в Духа Светаго, Господа, Животворящия, Който от Отца изхожда, Комуто се покланяме и Го славим наравно с Отца и със Сина, и Който е говорил чрез пророците.

В една света, вселенска и апостолска Църква.

Изповядвам едно кръщение за опрощаване на греховете.

Чакам възкресение на мъртвите и живот в бъдещия век. Амин.

Евхаристиен канон

Иерей: Станем добре, станем со страхом, вонмем, святое возношение в мире приносити.

Да стоим добре, да стоим с благоговение, да внимаваме, за да принесем в мир светото възношение.

Хор: Милость мира.Иванов. Милость МираМилость мира, жертву хваления.

Милостта на мира е хвалебна жертва!

Иерей: Благодать Господа нашего Иисуса Христа, и любви Бога и Отца, и причастие Святаго Духа буди со всеми вами.

Благодатта на Господа наш Иисус Христос и любовта на Бога и Отца, и общуването със Светия Дух да бъдат с всички вас!

Хор: *И со духом твоим. И с твоя дух!*

Иерей: *Горе имеем сердца. Да издигнем сърцата си нагоре.*

Хор: *Имамы ко Господу. Издигнати са към Господа!*

Иерей: *Благодарим Господа. Да благодарим на Господа!*

Хор: *Достойно и праведно есть поклоняться Отцу и Сыну и Святому Духу, Троице Единосущней и Нераздельней.*

Достойно и справедливо е да се покланяме на Отца и Сина и Светия Дух – Троица Единосъщна и Неразделна.

През това време свещеникът тихо чете молитвата:

Достойно и справедливо е да Те възпяваме, да Те благославяме, да Те хвалим, да Ти благодарим, да Ти се покланяме на всяко място на Твоето владичество. Защото Ти си Бог неизказан, неизследим, невидим, непостижим, Който вечно съществуваши и винаги си един и същ, Ти и Единородният Твой Син и Светият Твой Дух. Ти от небитие си ни привел в битие; и падналите пак си въздигнал, и не си престанал да вършиши всичко, докато не ни възведе на небето и дари Твоето бъдещо царство. За всичко това благодарим на Тебе, и на Единородния Твой Син, и на Твоя Свети Дух, за всички сторени за нас видими и невидими благодеяния, които знаем и които не знаем. Благодарим Ти и за тази служба, която благоволи да приемеш от нашите ръце, макар и пред Тебе да стоят хиляди архангели и безброй ангели, херувими и серафими, шестокрили, многоочити, които високо летят.

Свещеникът взема звездицата и, като прави с нея кръст над дискаса, възглася:

Иерей: *Победную песнь поюще, вопиюще, взывающе и глаголюще.*

А небесните сили пеят, възкликват, възгласяят победната песен и казват:

Хор: *Свят, Свят, Свят Господь Саваоф, исполнь небо и земля славы Твоея; осанна в вышних, благословен Грядый во имя Господне, осанна в вышних.*

Свят, свят, свят е Господ Саваот. Пълни са небето и земята с Твоята слава. Осанна във висините! Благословен е, Който иде в името Господне. Осанна във висините!

Свещеникът (тихо): *Заедно с тези блажени сили и ние, човеколюбиви Владико, възкликваме и казваме: свят си и пресвят Ти и Единородният Твой Син и Светият Твой Дух; свят и пресвят си и великолепна е Твоята слава, защото Ти тъй си възлюбил Твоя свят, че отдаде Своя Единороден Син, та всеки, който вярва в Него, да не погине, но да има вечен живот; и Той, като дойде, и като изпълни всичко*

промислено за нас, в нощта, в която беше предаван, или по-точно Сам се предаваше за живота на света, като взе в Своите свети и пречисти и непорочни ръце хляба, благодари и благослови, освети, разчупи и даде на Своите свети ученици и апостоли, като каза:

Начало евхаристического канона

Иерей: Приимите, ядите, Сие есть Тело Мое, еже за вы ломимое, во оставление грехов.

Вземете, яжте, това е Моето тяло, което за вас се преломява за опрощаване на грехове.

Хор: Аминь.

Свещеникът (тихо): *А също и чашата подир вечерята, като каза гласно:*

Иерей: Пийте от нея вси, Сия есть Кровь Моя Новаго Завета, яже за вы и за многи изливаемая во оставление грехов.

Пийте от нея всички, това е Моята кръв на Новия Завет, която за вас и за мнозина се пролива за опрощаване на грехове.

Хор: Аминь.

Свещеникът (тихо): *И тъй, като възпоменаваме тази спасителна заповед и всичко, извършено за нас: кръста, гроба, тридневното възкресение, възнесението на небето, сядането отдясно и славното второ пришествие.*

Взема светия дискос и светата чаша, издига ги и възглася:

Иерей: Твоя от Твоих Тебе приносяще о всех и за вся.

Тези Твои дарове от всичко, което е Твое, принасяме на Тебе, за всички и заради всичко.

Хор: Тебе поем, Тебе благословим, Тебе благодарим, Господи, и молим Ти ся, Боже наш.

Народът пее коленичил: *Тебе възпяваме, Тебе благославяме, на Тебе благодарим, Господи, и молим Ти се, Боже наш, и молим Ти се, Боже наш, и молим Ти се, Боже наш.*

В това време свещеникът тихо казва същата молитва и продължава:

Още ти принасяме тази словесна и безкръвна служба и просим, и молим, и умоляваме: изпрати Твоя Свети Дух върху нас и над тези предлежащи дарове.

Пресъществуване на светите Дарове

При пресъществяване на даровете, свещеникът с ръка посочва на светия хляб (Агнеца), благославя го (само него) като казва тихо:

И направи този хляб драгоценно тяло на Твоя Христос. Амин.

Посочва на светата чаша, благославя я, като казва тихо:

А това, което е в тази чаша, драгоценна кръв на Твоя Христос. Амин.

След това благославя общо Даровете, като казва:

Като ги претвориш чрез Твоя Свети Дух. Амин, амин, амин.

Прави благоговейно три поклона пред пресъществените Дарове, след което тихо се моли:

За да бъдат на тези, които се причастяват, за бодрост на душата, за опрощаване на грехове, за приобщаване със Светия Дух, за наследяване на царството небесно, за дързновение към Тебе, а не за съд или за осъждане.

Още Ти принасяме тази словесна служба за починалите във вяра праотци, отци, патриарси, пророци, апостоли, проповедници, евангелисти, мъченици, изповедници, въздържници и за всеки праведен дух, завършил във вяра.

След като певците изпеят Тебе възпяваме, Тебе благославяме..., свещеникът взема кадилницата и, като кади пред светия престол три пъти, възглася:

Иерей: Изрядно о Пресвятей, Пречистой, Преблагословенней, Славней Владычице нашей Богородице и Приснодеве Марии.

Особено за Пресвятата, Пречиста, Преблагословена, славна наша Владичица Богородица и винаги дева Мария.

Хор: Достойно есть... О тебе радуется...Задостойники.Достойно есть, яко воистинну блажити Тя, Богородицу, Присноблаженную и Пренепорочную и Матерь Бога нашего. Честнейшую Херувим и славнейшую без сравнения Серафим, без истления Бога Слова рождшую, сущую Богородицу Тя величаем.

Достойно е наистина да те облажаваме, Богородице, присноблажена и пренепорочна, майка на нашия Бог. По-чтима от херувимите и несравнено по-славна от серафимите, нетленно родила Бог-Слово, Тебе, истинска Богородица, величаем!

Свещеникът: За светия пророк, Предтеча и Кръстител Иоан, за светите славни и всехвални апостоли и за светия (името на дневния светия),чиято памет честваме днес, и за всички Твои светии, по чиито молитви посети ни, Боже.

И помени всички починали с надежда за възкресение и за вечен живот (поменава имената на покойници), и ги упокой там, където сияе светлината на Твоето лице.

Още Те молим: помени, Господи, всяко епископство на православните, което вярно преподава учението на Твоята истина, всяко свещенство в Христа, дяконството и всеки свещенически чин.

Още Ти принасяме тази словесна служба за вселената, за светата вселенска и апостолска Църква, за всички, които пребивават в чистота и честен живот, за нашия български народ, за правителството и войнството му. Дарувай им, Господи, мирно управление та и ние да преживеем тих и спокоен живот във всяко благочестие и честност.

Помени, Господи, този град (село или света обител), в който живеем, и всеки град и страна, и онези, които с вяра живеят в тях. Помени, Господи, които плават, пътуват, боледуват, страдат, които са пленени и ги спаси. Помени, Господи, дарителите и добротворците в Твоите свети църкви и онези, които си спомнят за бедните, и на всички нас изпрати Твоите милости. Помени, Господи, за здраве и спасение (поменава имена на живи).

След като певците изпеят Достойно е... или ирмоса, свещеникът възглася:

Иерей: В первых помяни, Господи, Великаго Господина и Отца нашего Алексия, Святейшаго Патриарха Московскаго и всея Руси, и Господина нашего Преосвященнейшаго митрополита (или: архиепископа, или: епископа; титул епархиального архиерея), ихже даруй Святым Твоим Церквам в мире, целых, честных, здравых, долгоденствующих, право правящих слово Твоея истины.

Между първите помени, Господи, Високопреосвещения наш митрополит (името),когото си подарил на Твоите свети църкви в мир – невредим, почитан, здрав, дългоденствен, за да преподава вярно словото на Твоята истина.

Хор: И всех и вся. *И всекиго и всички!*

Иерей: И даждь нам единими усты и едином сердцем славити и воспевати пречестное и великолепое Имя Твое, Отца, и Сына, и Святаго Духа, ныне и присно, и во веки веков.

И ни дай с едни уста и с едно сърце да славим и възпяваме пречестното и величествено Твое име на Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги, и во веки веков!

Хор: Аминь.

Иерей: И да будут милости Великаго Бога и Спаса нашего Иисуса Христа со всеми вами.

И да бъдат милостите на великия наш Бог и Спасител Иисус Христос с всички вас!

Хор: И со духом твоим. *И с твоя дух!*

Просительная ектения

Иерей: Все святыя помянувшe, паки и паки миром Господу помолимся.

Свещеникът, обърнат към светия престол: *Като поменахме всички светии, нека пак с мир на Господа да се помолим.*

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О принесенных и освященных Честных Дарех Господу помолимся.

За принесените и осветени драгоценни дарове, на Господа да се помолим!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Яко да Человеколюбец Бог наш, приемъ я во святый, и пренебесный, и мысленный Свой Жертвенник, в воню благоухания духовнаго, возниспослет нам Божественную благодать и дар Святаго Духа, помолимся.

И човеколюбецът наш Бог, като ги приеме в Своя свят, наднебесен и мислен жертвеник като духовно благоухание, да ни изпрати божествената благодат и дара на Светия Дух, да се помолим!

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: О избавитися нам от всякия скорби, гнева и нужды Господу помолимся.

За да се избавим от всяка скръб, гняв, беда и нужда, на Господа да се помолим.

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.

Защити, спаси, помилвай и ни запази, Боже, с Твоята благодат.

Свещеникът (тихо): *На Тебе поверяваме целия си живот и надежда, човеколюбиви Владико, и просим, и молим, и умоляваме: удостой ни да се причастим с Твоите небесни и страшни Тайни на тази свещена и духовна трапеза с чиста съвест, за опрощение на греховете, за прошка на съгрешенията, за общение със Светия Дух, за наследяване на небесното царство, за дързновение пред Тебе, а не за съд или за осъждане.*

Хор: Господи, помилуй.

Иерей: Дне всего совершенна, свята, мирна и безгрешна у Господа просим.

Целият ден да бъде свършен, свят, мирен и безгрешен, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Ангела мирна, верна наставника, хранителя душ и телес наших у Господа просим.

Ангел на мира, верен наставник, пазител на душите и телата ни, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Прощения и оставления грехов и прегрешений наших у Господа просим.

Прощение и освобождение от греховете и прегрешенията ни, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Добрых и полезных душам нашим и мира мирови у Господа просим.

Доброто и полезното за душите ни и мир за света, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Прочее время живота нашего в мире и покаянии скончати у Господа просим.

Да завършим останалото време от живота ни в мир и покаяние, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Христианския кончини живота нашего, безболезненны, непостыдны, мирны и доброго ответа на Страшнем судищи Христове просим.

Християнски, безболестен, непосрамен, мирен свършек на нашия живот и добър отговор пред страшния Христов съд, от Господа да просим.

Хор: Подай, Господи.

Иерей: Соединение веры и причастие Святаго Духа испросивше, сами себе, и друг друга, и весь живот наш Христу Богу предадим.

Като изпросихме единството на вярата и общение със Светия Дух, нека сами себе си и един други и целия наш живот на Христа Бога да отдадем.

Хор: Тебе, Господи.

Иерей: И сподоби нас, Владыко, со дерзновением, неосужденно смети призывати Тебе, Небеснаго Бога, Отца, и глаголати:

И удостой ни, Владико, с дързновение, неосъдно да се осмеляваме да призоваваме Тебе, небесния Бог Отец и да казваме: (казва тихо Господнята молитва)

Хор (или все молящитеся): Отче наш...Дубенский "Отче наш"Отче наш, Иже еси на небесех! Да святится имя Твое, да приидет Царствие Твое, да будет воля Твоя, яко на небеси и на земли. Хлеб наш насущный даждь нам днесь, и остави нам долги наша, якоже и мы оставляем должником нашим, и не введи нас во искушение, но избави нас от лукаваго.

Отче наш, Който си на небесата! Да се свети Твоето име; да дойде Твоето царство; да бъде Твоята воля, както на небето, тъй и на земята; насъщния ни хляб дай ни днес; и прости нам дълговете ни, както и ние прощаваме на длъжниците си и не въведи нас в изкушение, но избави ни от лукавия.

Иерей: Яко Твое есть Царство, и сила, и слава. Отца, и Сына, и Святаго Духа, ныне и присно, и во веки веков.

Защото Твое е царството и силата, и славата на Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: Мир всем. *Мир на всички!*

Хор: И духови твоему. *И на твоя дух!*

Иерей: Главы ваша Господеви приклоните.

Преклонете главите си пред Господа!

Хор: Тебе, Господи.

Свещеникът тихо се моли: *Благодарим Ти, Царю невидими, Който с неизмеримата Твоя сила си създал всичко и по множеството Твоя милост всичко си привел от небитие в битие. Сам, Владико, погледни от небето на преклонилите главите си пред Тебе, защото не ги преклониха пред плът и кръв, но пред Тебе, Великия Бог. Ти, Владико, направи така, че подлежащите дарове да бъдат за всички нас за добро, всекому според неговата нужда: придружавай тези, които плават, съпътствай онези, които пътуват, изцери болните, лекарю на душиите и телата.*

Иерей: Благодатию, и щедротами, и человеколюбием Единороднаго Сына Твоего, с Нимже благословен еси, со Пресвятым, и Благим, и Животворящим Твоим Духом, ныне и присно, и во веки веков.

Чрез благодатта и щедростите и човеколюбието на Единородния Твой Син, с Когото си благословен, с Пресветия и благия, и животворящ Твой Дух, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Завесата се затваря. Свещеникът тихо се моли: Погледни, Господи Иисусе Христе, Боже наш, от свялото Си жилище и от престола на царството Си и дойди, за да ни осветиш, Ти, Който горе седиш с Отца, и тук с нас невидимо пребиваваши, и ни удостой с Твоята властна ръка да ни преподадеш Пречистото Твое тяло и честна кръв, и чрез нас – на всички люде.

Покланя се три пъти пред светия престол, като на всяко покланяне казва:

Боже, очисти мене грешния и ме помилвай.

След това с двете си ръце благоговейно взема светия Агнец, издига го и казва:

Иерей: Вонмем. Святая святым

Да внимаваме! - Светинята е за светите!

Хор: Един Свят, един Господъ Иисус Христос, во славу Бога Отца. Аминь

Един е свят, единственият Господ Иисус Христос, за слава на Бога Отца. Амин.

Причащение священнослужителей

Свещеникът и другите священнослужители, ако има такива, пристъпват към св. Причастие

След като певците изпеят причастния стих, завесата и царските двери се отварят. Свещеникът се покланя пред светия престол веднъж, взема благоговейно светата чаша с дясната ръка, а с лявата подкрепя дъното ѝ, целува я, излиза на царските двери и, обърнат към народа, поиздига светата чаша и възглася:

Иерей: Со страх Божиим и верою приступите.

Със страх Божий, с вяра и любов пристъпете.

Хор: Благословен грядый...Благословен грядый во имя Господне, Бог Господъ и явился нам.

Благословен е, който иде в името Господне! Бог е Господ и ни се яви!

Иерей: Верую, Господи, и исповедую, яко Ты еси воистину Христос, Сын Бога Живаго, пришедый в мир грешныя спасти, от нихже первый есмь аз. Еще верую, яко Сие есть Самое Пречистое Тело Твое и Сия есть Самая Честная Кровь Твоя. Молюся убо Тебе: помилуй мя и прости ми прегрешения моя, вольная и невольная, яже словом, яже делом, яже ведением и неведением, и сподоби мя неосужденно причаститися Пречистых Твоих Тайнств, во оставление грехов и в жизнь вечную. Аминь.

Вярвам, Господи, и изповядвам, че Ти си наистина Христос, Синът на живия Бог, дошел в света да спасиш грешниците, от които пръв съм аз. Вярвам още, че това е самото пречисто Твое Тяло, и това е самата драгоценна Твоя кръв. И тъй, моля Ти се: помилуй ме и ми прости прегрешенията, волни и неволни, извършени с дума или дело, съзнателно или несъзнателно, и удостой ме неосъдително да се причастя с пречистите Твои Тайни, за прошка на греховете и за вечен живот. Амин!

Вечери Твоя тайния днесъ, Сыне Божий, причастника мя приими, не бо врагом Твоим тайну повем, ни лобзания Ти дам, яко Иуда, но, яко разбойник, исповедаю Тя: помяни мя, Господи, во Царствии Твоем. Да не в суд или во осуждение будет мне причащение Святых Твоих Тайн, Господи, но во исцеление души и тела.

На Твоята тайна вечеря ме приеми днес Сыне Божий, защото няма да издам тайната Ти на враговете, нито ще ти дам целувка като Юда, но като разбойника Те изповядвам: помени ме, Господи в Твоего Царство. Да не ми бъде за съд и осъждане Причастието със Светите Твои Тайни, Господи, но за изцеление на душата и тялото ми.

Свещеникът, като причастява, онези които са се подготвили за свето Причастие, казва:

С драгоценното и свято Тяло и кръв на Господа и Бога и наш Спасител Иисус Христос се причастява Божият раб/рабиня (името) за опрощаване на греховете му и за вечен живот.

Причастилият се, след избърсване на устните с нарочен покровец, се покланя и отминава. По време на причастяването народът пее причастния стих:

Хор: Тело Христово приимите, источника безсмъртного вкуса.

Тялото Христово приемете, от безсмъртния извор вкуса. Алилуия, алилуия, алилуия!

След това свещеникът оставя светата чаша на светия престол, излиза пак на царските двери, благославя народа и възглася:

Иерей: Спаси, Боже люди Твоя и благослови достояние Твое.

Спаси, Боже, Твоите люде и благослови наследията Си!

Хор: Видехом свет истинный...Видехом свет истинный, прияхом Духа Небесного, обретохом веру истинную, Нераздельней Троице поклоняемся: Та бо нас спасла есть.

Видяхме истинската светлина, приехме небесния Дух, намерихме истинската вяра. Покланяме се на неразделната Троица, защото Тя ни е спасила.

Свещеникът *взема кадилницата, кади три пъти светите Дарове, като на всяко кадене казва:*

Бъди превъзнесен по-високо от небесата, Боже, и над цялата земя да бъде Твоята слава!

Оставя кадилницата, покланя се, взема светия дискос в лявата ръка, а светата чаша в дясната и след като каже тихо: *Благословен е нашият Бог, излиза на царските двери и, обърнат към народа, издига светата чаша като възглася:*

Иерей: *Всегда, ныне и присно, и во веки веков.*

Хор: *Да исполнятся уста наша хваления Твоего, Господи, яко да поем славу Твою, яко сподобил еси нас причаститися Святым Твоим Божественным, бессмертным и животворящим Тайнам; соблюди нас о Твоей святости, весь день поучатис правде Твоей. Аллилуиа, аллилуиа, аллилуиа.*

Амин! Да се изпълнят устата ни с хвала за Тебе, Господи, за да възпяваме Твоята слава, защото си ни удостоил да се причастим с Твоите свети, божествени, безсмъртни и животворящи Тайни. Запази ни в Твоята светиня, за да се поучаваме целия ден на Твоята правда. Алилуия, алилуия, алилуия!

Свещеникът, предшествуван от църковнослужител, който кади пред него, отнася и оставя светите Дарове на жертвеника.

Иерей: *Прости приемше Божественных, Святых, Пречистых, Бессмертных, Небесных и Животворящих, Страшных Христовых Тайн, достойно благодарим Господа.*

Прави! Като приехме благоговейно Божествените, свети, пречисти, безсмъртни, небесни и животворящи, страшни Христови Тайни, нека достойно да благодарим на Господа!

Хор: *Господи, помилуй.*

Иерей: *Заступи, спаси, помилуй и сохрани нас, Боже, Твоею благодатию.*

Защити, спаси, помилуй и ни запази, Боже, с Твоята благодат.

Хор: *Господи, помилуй.*

Иерей: *День весь совершен, свят, мирен и безгрешен испросивше, сами себе, и друг друга, и весь живот наш Христу Богу предадим.*

Като изпросихме целия ден да бъде съвършен, свят, мирен и безгрешен, нека сами себе си и един други, и целия наш живот на Христа Бога да отдадем.

Хор: *Тебе, Господи.*

Иерей: Яко Ты еси Освящение наше, и Тебе славу возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Защото Ти си нашето осветение, и на Тебе, Отца и Сина и Светия Дух, въздаваме слава, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: С миром изыдем. С мир да излезем!

Хор: О имени Господни. В името Господне.

Иерей: Господу помолимся.

Хор: Господи, помилуй.

Свещеникът излиза през царските двери на соля и, застанал с лице към изток, чете гласно задамвонната молитва:

Иерей: Благословляяй благословящия Тя, Господи, и освящай на Тя уповающихя, спаси люди Твоя и благослови достояние Твое, исполнение Церкви Твоея сохрани, освяти любящия благолепие дому Твоему, Ты тех возпрослави Божественною Твоею силою и не остави нас, уповающих на Тя. Мир мирови Твоему даруй, Церквам Твоим, священником и всем людям Твоим. Яко всякое даяние благо и всяк дар совершен свыше есть, сходяй от Тебе, Отца светов. И Тебе славу, и благодарение, и поклонение возсылаем, Отцу, и Сыну, и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков.

Господи, Който благославяш онези, които Те благославят, и освещаваш онези, които се надяват на Теб, спаси Твоите люде и благослови наследството Си. Запази членовете на Твоята църква. Освети онези, които обичат благолепието на Твоя дом. Ти ги прослави с Твоята божествена сила и не оставяй нас, които се уповаваме на Тебе. Дай мир на Твоя свят, на Твоите църкви, на свещениците, на нашия български народ, на войнството и на всички Твои люде! Защото всяко добро даване и всеки съвършен дар иде отгоре, слизайки от Тебе, Отче на светлината, и на Тебе Отца и Сина и Светия Дух, въздаваме слава, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Буди имя Господне...Аминь. Буди имя Господне благословено отныне и до века. (Трижды)

Иерей: Благословение Господе на вас, Того благодатию и человеколюбием всегда, ныне и присно, и во веки веков.

Хор: Аминь.

Иерей: Слава Тебе, Христе Боже, Упование наше, слава Тебе

Хор: Слава, и ныне. Господи, помилуй. (Трижды) Благослови.

Амин. Да бъде благословено името Господне отсега и до века! (три пъти)

Свещеникът влиза през царските двери, отива при жертовника и тихо чете молитвата:

Христе Боже наш, Който Сам си изпълнението на закона и пророците, Който си изпълнил целия Отчески промисъл, изпълвай сърцата ни с радост и веселие, всякога, сега и винаги, и во веки веков.

Връща се при светия престол и възглася: На Господа да се помолим!

Хор: Господи, помилуй!

Свещеникът излиза на царските двери и, като благославя народа, казва:

Благословението Господне и Неговата милост да дойдат върху вас, чрез благодатта и човеколюбието Му, всякога, сега и винаги, и во веки веков.

Хор: Амин.

Свещеникът: Слава Тебе, Христе Боже, упование наше, слава Тебе.

Хор: Слава на Отца и Сина и Светия Дух! Сега и винаги и во веки веков. Амин. Господи, помилуй!(три пъти) Благослови!

Иерей Отпуст Воскресый из мертвых Христос, истинный Бог наш, молитвами Пречистыя Своей Матере, святых славных и всехвальных апостол, иже во святых отца нашего Иоанна, архиепископа Константинопольскаго, Златоустаго (или: иже во святых отца нашего Василия Великаго, архиепископа Кесарии Каппадокийския) и святаго (храма и дня), и всех святых, помилует и спасет нас, яко Благ и Человеколюбец

Свещеникът казва отпуста: *(ако е неделя – Възкръсналият от мъртвите) Христос, истинският наш Бог, по молитвите на Своята Пречиста и Препоблагословена света Майка, на светите славни и всехвални апостоли, на светите славни и добропобедни мъченици, на преподобните и богоносни наши отци, на светите равноапостолни славянобългарски просветители Методий и Кирил, на светия благоверен цар Борис-Михаил, на светия отец наш Климент, архиепископ, Охридски чудотворец, на преподобния наш отец Иоанн пустиножител, Рилски чудотворец, на светия отец наш Иоанн Златоуст – архиепископ Цариградски, на светите и праведни богоотци Йоаким и Анна, на светия (името на светеца на деня), чиято памет честваме, да ни помилва и спаси като благ и човеколюбец.*

Свещеникът се обръща към светия престол и казва: *По молитвите на светите наши отци, Господи Иисусе Христе Боже наш, помилуй нас.*

Хор: Амин.

След това свещеникът раздава на богомолците нафора, като благославя всеки с думите:

Благословиенето и милостта на Господа да дойдат над тебе.

След като раздаде нафората, свещеникът влиза в светия олтар, затваря царските двери и завесата, отива при жертвеника и, ако е имало причастници, оставените на светия дискос частици изсипва грижливо в светата чаша и потребва светите Тайни с благоговение и внимателно, за да не остане никаква частица на дъното на светата чаша.

Тук при жертвеника, свещеникът чете благодарствените молитви след свето причастие. След това си измива ръцете и, като се поклони пред жертвеника, отива на отреденото място, където съблича свещените одежди. Когато се съблича, казва:

Сега отпускаш Твоя раб, Владико, според думата Си, с миром. Защото очите ми видяха Твоето спасение, което си приготвил пред лицето на всички народи – светлина за просвета на езичниците и слава на Твоя народ Израил. (казва цялото Трисветое)

След това, пред светия престол, казва малкия отпуст:

Христос, истинският наш Бог, по молитвите на Своята пречиста и пренепорочна свята Майка, на преподобните и богоносни наши отци, и на всички светии, да ни помилва и спаси, като благ и човеколюбец.

След отпуста се покланя и казва:

По молитвите на светите наши отци, Господи Иисусе Христе, Боже наш, помилуй нас!

Целува светия престол, покрива го с нарочната покривка и с благодарност към Бога за всичко излиза през северната или южната врата.